

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **I. A.,** zast. Mgr. Janem Lipavským, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Velké náměstí 135, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 7. 2004, č. j. 30 Az 213/2003 - 47,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupci stěžovatele Mgr. Janu Lipavskému, advokátu se sídlem Hradec Králové, Velké náměstí 135, **se přiznává** peněžitá odměna 2000 Kč, náhrada nákladů 150 Kč, celkem 2150 Kč, které mu budou vyplaceny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Výše uvedeným rozsudkem zamítl Krajský soud v Hradci Králové žalobu žalobce – stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 30. 7. 2003, č. j. OAM-12533/VL-11-P01-2001. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovateli udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel v kasační stížnosti cituje ustanovení § 12 zákona o azylu a poukazuje na skutečnost, že z jeho dikce je zřejmé, že odůvodněný strach z pronásledování ještě neznamená pronásledování samotné. Hrozba vykonstruovaného trestního stíhání, hořící dům, nedobrovolná ztráta zaměstnání a další četná jednání a důsledky jsou jistě nejen psychickým nátlakem, ale v rámci výše uvedených událostí jistě šlo stěžovateli i jeho rodině o život a zdraví. Stěžovatel uvádí, že výše uvedené skutečnosti v řízení před soudem prokázal. Všechna tato jednání státu – Ruské federace- jsou motivována náboženským vyznáním rodiny stěžovatele. Stěžovatel upozorňuje na skutečnost, že byl pronásledován již dříve. V daném případě je celá rodina stěžovatele pronásledována pro náboženské vyznání, protože konvertovala na islám.V souvislosti s událostmi v zakavkazských republikách a teroristickými útoky, které jsou připisovány muslimům, je na denním pořádku averze vůči všem, kteří věří v alaha. Uvedená averze se neprojevuje pouze v platonické nesnášenlivosti, ale má konkrétní, velice časté projevy, a to ze strany státu. Pokud je manželka stěžovatele propuštěna ze zaměstnání, nedostane potvrzení o tom, že je to právě z důvodu, že je muslimka, pokud je stěžovateli zapálen dům, nikdo mu nevydá potvrzení o tom, že je to z důvodu, že je muslim, pokud je stěžovateli státními orgány řečeno, ať si nestěžují, protože jinak bude ještě hůř, nedostane stěžovatel od státního orgánu potvrzení či rozhodnutí, ve kterém by bylo uvedeno, že je to právě z důvodu, že jeho rodina je muslimská. Stejně je tomu v případě vykonstruovaného trestního stíhání. Ruská federace se v mezinárodním měřítku snaží prezentovat jako demokratický stát, avšak všeobecně se ví o výše uvedeném postupu státních orgánů, což byl stěžovatel v rámci řízení před krajským soudem připraven prokázat svědeckou výpovědí, když soud s odůvodněním, že tvrzením stěžovatele věří, návrhy na doplnění dokazování výslechy svědků zamítl.

Stěžovatel namítá, že krajský soud nedostatečně provedl dokazování, když stěžovateli neumožnil realizovat navržené důkazy a stěžovatelův návrh na doplnění dokazování zamítl. Stěžovatel poukazuje dále na to, že podmínkou pro udělení azylu při uplatnění výše uvedeného důvodu není skutečnost, že žadatel o azyl musí bezpodmínečně vyznávat to či ono náboženství, ale že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství. V daném případě stěžovatel není muslimem, ale je v této souvislosti spojován se svou rodinou a právě z tohoto důvodu je pronásledován. Stěžovatel netvrdí, že by byly důvody pro udělení azylu přenosné na jiného člena rodiny. Domnívá se však, že podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu z důvodů pronásledování pro náboženství se vztahují i na něho.

Podstatné dle stěžovatele je, že státní orgány bez bližšího rozlišování nahlížely na celou jeho rodinu jako na rodinu islámskou a právě z tohoto důvodu byl pronásledován, jako člen rodiny a právě z uvedeného důvodu mu hrozí pronásledování i v budoucnu.

Stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, pokud jde o nutnost využití všech kontrolních mechanismů ve státě. Je přesvědčen, že pokud by se podrobil vyšetřování a případně i soudnímu řízení, byla by možnost obhajoby pouze formálního charakteru. Stěžovatelem předložený novinový článek, týkající se obdobné věci výše uvedené skutečnosti potvrzuje. Stěžovatel se domnívá, že tento má důkazní hodnotu a prokazuje právě výše

uvedené skutečnosti a jeho tvrzení o reálné nemožnosti uplatnění kontrolních mechanismů v domovském státě.

Stěžovatel navíc poukazuje na skutečnost, že muslimové a jejich rodiny tím, že jsou jednoznačně vytlačováni v Ruské federaci na okraj společnosti, perzekuováni a pronásledováni tvoří sociální skupinu a pro příslušnost k této skupině jsou pronásledováni.

Stěžovatel se domnívá, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav a za tím účelem si v souladu s ustanovením § 32 správního řádu neopatřil potřebné důkazy. Namísto toho pouze žalovaný odkázal na nevěrohodnost stěžovatelových tvrzení uváděných v pohovoru. Stěžovatel nebyl žalovaným vyzván, aby v přiměřené lhůtě důkazy o svých tvrzeních předložil, nebo je navrhl.

S odkazem na článek 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod namítá stěžovatel, že napadené rozhodnutí žalovaného nemá náležitosti rozhodnutí správního rozhodnutí, neboť není v souladu s ustanoveními § 46 a § 47 správního řádu podepsáno oprávněnou osobou. Z tohoto důvodu považuje stěžovatel napadené rozhodnutí za vadné, resp. se v daném případě o správní rozhodnutí nejedná. Absenci podpisu oprávněné osoby nelze považovat za chybu v psaní, počtech či jinou zřejmou nesprávnost. Podpis oprávněné osoby, která je na rozhodnutí správně včetně funkce uvedena, nemůže nahradit podpis třetí, blíže neidentifikované osoby uvedené pod odrážkou „za správnost“. Stěžovatel v této souvislosti upozorňuje na rozdíl mezi správním řádem a občanským soudním řádem. Uvádí, že ve správním řádu je stanoveno, že se účastníkovi doručuje rozhodnutí, nikoli jeho stejnopis. Podpis rozhodnutí je součástí rozhodnutí o udělení azylu. Na podporu svých tvrzení odkazuje na rozhodnutí PR, 7/97, s. 380 citované v občanském soudním řádu – autoři Bureš, Drápal, Mazanec - komentář str. 1044. Doručované rozhodnutí proto musí mít všechny náležitosti uvedené v ustanovení § 47 správního řádu.

Problematiku nulity napadeného rozhodnutí má řešit soud z úřední povinnosti bez ohledu na to, zda byla stěžovatelem v žalobě namítána.

Rozhodnutí, které není podepsáno oprávněnou osobou dle názoru stěžovatele nemůže vyjadřovat vůli správního orgánu a to i tehdy, jestliže je ve správním spise založeno rozhodnutí, které oprávněnou osobou podepsáno je. Jako příměr stěžovatel uvádí, že pokud při uzavírání občanskoprávní smlouvy akceptuje jedna ze smluvních stran podepsaný návrh smlouvy strany druhé, ale písemnou smlouvu opatřenou podpisy obou smluvních stran si ponechá ve stole, nemůže dojít k platné akceptaci smlouvy, protože akceptace předpokládá dojití projevu vůle jedné smluvní strany straně druhé. S ohledem na dikci ustanovení § 51 správního řádu, kde je stanoveno, že se účastníkovi oznamuje rozhodnutí doručením písemného vyhotovení rozhodnutí a že den doručení rozhodnutí je den jeho oznámení, je dle stěžovatele zřejmé, že právě doručením rozhodnutí dochází k platnému projevu vůle správního orgánu. Projev vůle musí být učiněn ve správné formě a musí bezpodmínečně obsahovat všechny potřebné náležitosti. Nestačí, aby byl účastníkovi doručován stejnopis rozhodnutí podepsaný neidentifikovatelnou osobou.

V daném případě nemá stěžovatel právní jistotu, zda napadené rozhodnutí vydala dle vnitřních předpisů osoba k rozhodování oprávněná nebo sekretářka či pracovnice kanceláře. Právě podpisem oprávněné osoby dochází dle názoru stěžovatele k legalizaci rozhodnutí. Je pak věcí státu, aby zajistil podepisování rozhodnutí správních orgánů příslušnými, k tomu oprávněnými a pravomocí nadanými osobami.

Z hlediska systematického zařazení podpisu rozhodnutí jako náležitosti správního rozhodnutí do odstavce pátého ustanovení § 47 správního řádu, je zřejmé, že se jedná o náležitost podstatnou a povinnou.

Stěžovatel je přesvědčen, že takové jednání, kdy žalovaný opakovaně nedoručuje účastníkům azylových řízení originál rozhodnutí, je zcela nepřijatelné a protiprávní a nemůže být vzorem pro zákonné jednání občanů ČR. Žalovaný se tohoto protiprávního jednání dopouští opakovaně a úmyslně i přesto, že Nejvyšší správní soud k této věci opakovaně vyslovil názor, že jde o porušení právního předpisu. Dle stěžovatele je na místě, aby Nejvyšší správní soud a taktéž krajské soudy rušily rozhodnutí žalovaného, když jiným způsobem jej nelze přimět k tomu, aby právní předpisy dodržoval.

Stěžovatel má za to, že napadené rozhodnutí bylo vyhotoveno osobou, která je uvedena pod odrážkou "za správnost" nikoliv v Praze, jak je uvedeno v záhlaví. Bylo vyhotoveno v azylovém středisku a následně doručeno do Prahy, kde je svým podpisem stvrdila osoba oprávněná. Časový odstup je dle názoru stěžovatele v daném případě natolik malý, že nebylo v daném případě prakticky možné, aby rozhodnutí žalovaného odešlo z azylového střediska do Prahy a vráceno zpět v tak krátkém časovém úseku. Stěžovatel se vzhledem k výše uvedeným skutečnostem domnívá, že žalovaný správní orgán neprojevil dostatečným způsobem svou vůli a rozhodnutí je nicotné.

Stěžovatel nastiňuje domnělou praxi vyhotovení a podepsání azylových rozhodnutí. Uvádí, že neměl možnost ve chvíli předání rozhodnutí nahlédnout do správního spisu a seznámit se s obsahem rozhodnutí, které by bylo podepsáno oprávněnou osobou. Je přesvědčen, že rozhodnutí musí být od chvíle jeho vyhotovení v každém okamžiku ve správním spise obsaženo.

S ohledem na nečitelnost podpisu uvedeném pod odrážkou „za správnost" nemohl stěžovatel uplatnit své právo namítnout podjatost takové osoby v řízení před soudem. Stěžovatel poukazuje i na další souvislosti, mj. na nebezpečí, že nečitelně podepsaná osoba by figurovala v dalším řízení jako soudce nebo tlumočník a stěžovatel by tak byl zbaven možnosti efektivně posoudit vhodnost podání námitky podjatosti, když z podpisu není zřejmé, o jakou osobu šlo.

Další námitka stěžovatele směřuje do té části rozhodnutí soudu, ve kterém soud rozhodoval o náhradě nákladů řízení. Dle stěžovatele rozhodl soudu pouze o nákladech řízení účastníků řízení ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., ale o nákladech státu rozhodnout opomněl. Stěžovatel se proto domnívá, že rozsudek krajského soudu je stižen závažnou procesní vadou, která ho činí nepřezkoumatelným.

Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení a současně žádá o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Ministerstvo vnitra ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 8. 9. 2004 popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a domnívá se, že jak rozhodnutí o azylu tak rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. K námitce stěžovatele o nesprávném posouzení skutkového stavu podle ustanovení § 12 zákona o azylu odkazuje žalovaný na výpovědi stěžovatele učiněné ve správním řízení. O právu navrhovat a předkládat důkazy

byl stěžovatel poučen, ale sám předesílal, že žádné nemá, takže jej správní orgán neměl k předložení čeho vyzvat. Žalovaný shledává kasační stížnost včetně žádosti o přiznání odkladného účinku nedůvodnými a navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 24. 12. 2001 podal stěžovatel opakovaně žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že je ruské národnosti, pravoslavného vyznání, přičemž ze země původu vycestoval dne 5. 12. 2001, neboť měl problémy s policií a ekonomické potíže. Když se vrátil do Ruska, mafie (policie) chtěla zničit jeho rodinu a spálili mu vozidlo se zbožím. Také jeho rodina, vyjma stěžovatele, přešla na islám, a proto měla problémy s ruským obyvatelstvem. Nemá kde bydlet a kde žít. Důvody, pro které opustil vlast, je pronásledování jeho rodiny v souvislosti s přijetím islámské víry, dále propuštění ženy ze zaměstnání, zapálení vozidla a domu s rodinou, absence bydlení a bití dětí ve škole. V Rusku není možné najít ochranu, dokonce policejní orgány je nenechají na pokoji.

Dne 28. 1. 2002 byl se stěžovatelem za účelem spolehlivého zjištění skutečného stavu věci sepsán protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Stěžovatel do protokolu upřesnil, že již jednou o azyl požádal a poté, co obdržel negativního rozhodnutí týkající se žádosti o udělení azylu, se nelegálně vrátil s rodinou do Ruska, protože by je Putin považoval za zrádce. V ČR se seznámili s jednou čečenskou rodinou a celá jejich rodina přešla na islám. Děti začaly chodit do školy, ale prozradilo se, že konvertovali na islám, protože odmítaly jíst v jídelně vepřové maso a spolužáci na ně začali útočit, zejména syn byl často bit. Po útoku na USA byla manželka jako učitelka angličtiny na střední pedagogické škole bezdůvodně propuštěna z práce. Stěžovatel pokračoval v práci řidiče, přičemž ho jednou při výjezdu z města kontrolovala milice, která si prohlédla dokumenty a stěžovatele propustila. Po pár metrech ho však zastavilo vozidlo s lidmi v civilu, kteří zkontrolovali jeho doklady a stěžovatele zbili. Z hovoru vyplynulo, že je to v souvislosti s tím, že si byli stěžovat na úřadě ohledně únosu dcery, který uváděl v prvé žádosti. Žena stěžovatele si opět šla

stěžovat na úřad, kde jí sdělili, že si stěžovatel nemá stěžovat na milici nebo bude hůř. Zároveň stěžovateli uložili, že bude měsíčně platit 10 000 rublů, na což stěžovatel nereagoval, pouze přestěhoval rodinu z města do nedaleké vesnice K. Manželka dále nepracovala a byla s dětmi doma. V listopadu 2001 byl jejich dům podpálen a manželka s dětmi skončily v nemocnici. Stěžovatel v té době jel na služební cestu, ale na jednom odpočívadle jej přepadli neznámí muži, zbili jej a vzali mu doklady a peníze. Následně mu vlezli do vozu a objevili tam zbraň. Dle stěžovatele to byla předem připravená akce, protože ihned přijeli policisté a vše natáčeli. V jejím průběhu se stěžovateli podařilo utéci, neboť mu policisté nenasadili pouta a ilegálně se dostal do Rakouska, kde chtěl původně zůstat. Zde náhodně potkal na nádraží známého čečence z V. L. V Rakousku pobýval včetně vazby asi 14 dnů, o azyl nepožádal, neboť neměl doklady. Po propuštění z vazby odcestoval do ČR. Nejprve zde požádat o azyl nechtěl, ale pak si to rozmyslel. V případě návratu se obává, že bude zadržen a domnívá se, že je po něm vyhlášeno celostátní pátrání. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 30. 7. 2003 rozhodnutí, kterým nebyl stěžovateli udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný konstatoval, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o azyl byly obavy z trestního stíhání, které je dle názoru stěžovatele vykonstruované z důvodu lidské závisti (stěžovatel si dobře vydělával, neboť měnil auta), neplacení požadovaných finančních prostředků, stížnosti stěžovatele v souvislosti s únosem dcery a jednání milice na tržišti a dále popsané útoky na jeho osobu a rodinu. Žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatelem nastíněný příběh působí nevěrohodně, přičemž na podporu svých tvrzení nepředložil stěžovatel žádné důkazy. Žalovaný zdůraznil, že z výpovědí stěžovatele nevyplývá, že by on sám měl nějaké potíže ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, když sám v řízení uvedl, že islám nevyznává a potíže v této souvislosti měla pouze manželka a děti.

Předmětné rozhodnutí napadl stěžovatel žalobou. Krajský soud žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem.

Rozsudek soudu napadl stěžovatel včas podanou kasační stížností.

Stěžovatel namítá jednak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], dále vadu řízení spočívající v porušení zákona v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud rozhodnutí zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým

způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště

Jak vyplývá z předloženého spisového materiálu, nebylo v průběhu správního řízení zjištěno, že by stěžovatel byl pronásledován z důvodů výše uvedených. Stěžovatel, jak sám uvedl, opustil vlast z důvodu obavy před trestem, poté co byl zatčen za držení drog a zbraní policií, jež dle stěžovatele vykonstruovala proti němu trestní stíhání. V pohovoru ze dne 1. 7. 2003 uvedl, že jím tvrzené policií zinscenované trestní stíhání bylo způsobeno jednak předešlým vroubkem na policii, jednak lidskou závistí, neboť stěžovatel měnil auta a dobře vydělával. Z těchto stěžovatelem tvrzených skutečností v průběhu správního řízení tedy nevyplynulo, že by byl pronásledován z právně relevantních důvodů pro udělení azylu a žalovaný postupoval v souladu se zákonem, pokud stěžovateli azyl neudělil. Se stěžovatelem se dá souhlasit potud, pokud tvrdí, že odůvodněný strach z pronásledování nutně nemusí znamenat pronásledování samotné**.** Strach z pronásledování však musí být zapříčiněn důvodem pro azylové řízení významným, tedy rasou, národností, náboženstvím, příslušností k určité sociální skupině, či zastávanými politickými názory. Pokud má stěžovatel za to, že ve správním řízení prokázal, že hrozba vykonstruovaného trestního stíhání, hořící dům, nedobrovolná ztráta zaměstnání a další četná jednání jsou motivována náboženským vyznáním rodiny stěžovatele, nelze s ním souhlasit. Z výpovědí stěžovatele ve správním řízení naopak vyplývá, že on sám islámskou víru nepřijal a nesouhlasil s ní. Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatel taktéž netvrdil, že by islámská víra jeho rodinných příslušníků byla příčinou jím tvrzeného vykonstruovaného trestního stíhání. Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem krajského soudu, který zdůraznil, že tvrzené pronásledování stěžovatelovy ženy

a dětí z náboženských důvodů nelze přenést na stěžovatele a musejí se vždy dotýkat žadatele o azyl. Pro posouzení žádosti o azyl je vždy rozhodující konkrétní situace žadatele, jak také stěžovatel v kasační stížnosti zmiňuje. Uváděné skutečnosti by byly relevantní pouze v případě posouzení udělení azylu dle ustanovení § 13 zákona o azylu, tj. azylu za účelem sloučení rodiny a to pouze za předpokladu, kdy by byl manželce stěžovatele udělen azyl dle ustanovení § 12 nebo § 14 citovaného zákona. To však žalobce netvrdí.

Za pronásledování pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Jak vyplývá z výše citovaného ustanovení, za pronásledování je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí. Jestliže se stěžovatel nepokusil obrátit se na nadřízené policejní orgány, případně nevyužil jiných ochranných institutů (oznámení prokuratuře, ombudsmanovi, atd.), nelze učinit závěr, že stěžovatelem tvrzené pronásledování je podporováno či prováděno státní mocí. Pronásledování či odůvodněný strach z pronásledování z příčin taxativně vymezených v § 12 zákona o azylu proto musí mít oporu ve faktické situaci v zemi původu, pouhá hypotetická úvaha stěžovatele o tom, že by jeho obhajoba v případě soudního řízení byla pouze formálního charakteru je pro udělení azylu nedostačující. S ohledem na výše uvedené pak nelze souhlasit se stěžovatelovou námitkou kritizující závěry soudu o nutnosti využití všech kontrolních mechanismů v domovském státě. Ani důkaz novinovým článkem poukazujícím na praktiky a omezenou možnost obhajoby v některých trestních soudních řízeních není způsobilý prokázat naznačené obavy stěžovatele, pouze poukazuje na porušení procesních práv „v konkrétních “ řízeních. Tuto informaci nelze bez dalšího zobecňovat, ani z ní nelze dovodit porušení procesních práv v trestním řízení stěžovatele.

Není-li splněna podmínka pronásledování ze strany státu, není třeba se zabývat podmínkou příslušnosti stěžovatele k určité sociální skupině (muslimů). Pokud tedy v části směřující do aplikace § 12 zákona o azylu shledal krajský soud žalobu nedůvodnou, při posuzování právní otázky důvodů pro udělení azylu nepochybil.

Stěžovatel dále namítá, že krajský soud nedostatečně provedl dokazování, když stěžovateli neumožnil realizovat navržené důkazy a stěžovatelův návrh na doplnění dokazování zamítl. V odůvodnění napadeného rozsudku je soudem konstatováno, že při soudním jednání dne 1. 7. 2004 byly provedeny důkazy předložené stěžovatelem. Byl proveden důkaz novinovým článkem z časopisu Argumenty a fakta z roku 2003, v němž autorka sděluje své zkušenosti z jednání ruského soudu. Článek vyznívá tak, že v některých trestních řízeních je možnost obhajoby omezena. Dále byly konstatovány překlady potvrzení MV Ruské federace z 16. 10. 2003, z něhož vyplývá, že stěžovatel se stal hledanou osobou a potvrzení Administrace obce K. ze dne 3. 11. 2003 osvědčující stěžovatelovo tvrzení o požáru jeho domu. Přečteny byly rovněž překlady lékařských osvědčení potvrzujících hospitalizaci členů rodiny stěžovatele v nemocnici. Návrh stěžovatele učiněný v rámci soudního jednání dne 1. 7. 2004 na provedení důkazu výslechem stěžovatele a výslechem svědka pana D. D., týkající se invertování rodiny stěžovatele k islámu krajský soud usnesením zamítl a odůvodnil. Nejvyšší správní soud nemohl výše uvedené námitce stěžovatele spočívající v nedostatečném provedení dokazování soudem přisvědčit, neboť ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. ponechává na úvaze soudu, zda doplní důkazy provedené správním

orgánem, přičemž podle ustanovení § 52 odst. 1 s. ř. s. je na soudu rozhodnout o tom, které z navržených důkazů provede a zda provede i důkazy jiné. Pokud soud došel k závěru, že není potřebné či účelné dokazování dále doplňovat, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci a takovému postupu nelze ničeho vytknout, když potřebu doplnění dokazování neshledal ani Nejvyšší správní soud.

Stěžovatel dále namítá, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a za tím účelem si neopatřil v souladu s ustanovením § 32 správního řádu potřebné důkazy, pouze odkázal na nevěrohodnost stěžovatelovy výpovědi.

Povinnost zjistit skutečný stav věci ukládá správnímu orgánu ust. § 32 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu. Dle citovaného ustanovení je správní orgán povinen opatřit si potřebné doklady pro rozhodnutí. Důkazní břemeno v řízení vyplývající z břemene tvrzení vázne však na žadateli o azyl. Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný jakýmkoliv způsobem výše uvedenou zákonem uloženou povinnost porušil. Shodně s konstatováním soudu vyplývá z předloženého spisového materiálu, že si žalovaný před vydáním rozhodnutí opatřil dostatek podkladů, které mu poskytly možnost spolehlivého zjištění stavu věci. Žalovaný vycházel nejenom z údajů poskytnutých stěžovatelem, ale taktéž z informací shromážděných v průběhu správního řízení ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci. Důvodem neudělení azylu nebyla pouze žalovaným zmiňovaná nevěrohodnost předestřeného příběhu, nýbrž především skutečnost, že žalobcem uváděné důvody odchodu z vlasti nebyly podřaditelné pod žádný ze zákonem o azylu taxativně vymezených důvodů. Svůj nastíněný příběh stěžovatel ve správním řízení nepodpořil průkaznými důkazními prostředky a jejich provedení taktéž nenavrhl. Nevěrohodnost byla v projednávané věci pouze jedním z aspektů, ke kterým žalovaný při svém rozhodování přihlédl. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost.

Výtce stěžovatele, že nebyl žalovaným vyzván, aby v přiměřené lhůtě důkazy o svých tvrzeních předložil, nebo je navrhl, nelze přisvědčit. Jak žalovaný uvedl ve vyjádření ke kasační stížnosti a jak vyplývá ze strany č. 6 protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu, byla stěžovateli dána možnost navrhnout doplnění podkladů, na základě kterých se žalovaný chystal rozhodnout. Této možnosti nevyužil.

Napadá-li stěžovatel v další stížnostní námitce chybějící podpis osoby oprávněné k rozhodování na jemu doručeném správním rozhodnutí a shledává-li v této skutečnosti důvod nicotnosti napadeného správního rozhodnutí, i tuto stížnostní námitku je nutno odmítnout.

Nejvyšší správní soud shodně s názorem soudu a s ustálenou judikaturou, od níž není důvodu se ani v tomto případě odchýlit, konstatuje, že tato vada nezakládá nicotnost napadeného rozhodnutí.

Ze spisového materiálu je zřejmé, že vyhotovení rozhodnutí žalovaného, které bylo stěžovateli doručeno, není podepsáno oprávněnou osobou. Posuzované vyhotovení rozhodnutí je opatřeno úředním razítkem, dále je uvedeno jméno, příjmení a funkce oprávněné osoby, avšak chybí její podpis, který je nahrazen uvedením „za správnost“ a podpisem osoby, která rozhodnutí zřejmě pouze vyhotovila. Ve správním spisu je však založeno rozhodnutí bezvadné, které obsahuje všechny náležitosti správním řádem požadované, včetně podpisu oprávněné osoby (v daném případě PhDr. T. H., ředitele odboru azylové a migrační politiky).

Jak vyplývá z vyhotovení předmětného rozhodnutí založeného ve správním spisu, které je řádně podepsáno, je zcela zřejmé, že v předmětné věci skutečně rozhodovala oprávněná osoba. Vada spočívající v absenci podpisu oprávněné osoby taktéž nezakládá nicotnost tohoto rozhodnutí. Nicotnost (neexistenci) správního aktu způsobují pouze takové vady řízení, které mají za následek, že v daném případě již vůbec nelze o správním aktu hovořit. Může se jednat o vady spočívají například v rozhodování absolutně nekompetentním orgánem, rozhodování podle právního předpisu, který byl přede dnem rozhodnutí bez náhrady zrušen, či absolutní nedostatek zákonem předepsané formy. Vadu spočívající v absenci podpisu oprávněné osoby ovšem nelze pokládat za natolik intenzivní, aby mohla založit přímo nicotnost tohoto rozhodnutí. Za nicotné by toto rozhodnutí mohlo být považováno například tehdy, kdyby se posléze ukázalo, že absence podpisu oprávněné osoby odráží fakt, že toto rozhodnutí bylo vydáno zcela bez jejího vědomí. Tak tomu ovšem v daném případě zjevně není. Součástí správního spisu je vyhotovené rozhodnutí, které oprávněná osoba podepsala. Není tak vůbec pochyb o tom, že rozhodnutí skutečně vydal PhDr. T. H., ředitel odboru azylové a migrační politiky, který je k tomu zmocněn příslušným vnitřním předpisem Ministerstva vnitra. Jakkoli je tedy zřejmé, že správní rozhodnutí je stiženo vadou spočívající v absenci podpisu oprávněné osoby na vyhotovení rozhodnutí, které je doručováno účastníkům, tak tato vada za situace, že součástí správního spisu je vyhotovení rozhodnutí, které je podepsáno oprávněnou osobou a je i jinak bezvadné, nezakládá nicotnost tohoto rozhodnutí. Námitka nicotnosti byla vznesena již v řízení před krajským soudem a tento se s ní řádně vypořádal. S jeho závěry se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

Stěžovatel se na podporu svého tvrzení dovolává rozsudku publikovaného v Právních rozhledech č. 7/1997. Argumentace tímto rozsudkem je nepřiléhavá. Jedná se o rozsudek ze dne 11. 3. 1997, sp. zn. 6 A 89/95, který se však týkal poněkud jiné situace. Vrchní soud v Praze tímto rozsudkem zrušil rozhodnutí ministra o rozkladu proto, že toto rozhodnutí nebylo podepsáno ministrem, nýbrž pod vytištěným jménem ministra bylo dále uvedeno jméno vrchního ředitele 6. sekce a připojen podpis tohoto úředníka ministerstva. Tento postup, kdy o rozkladu nerozhodl ministr jako vedoucí ústředního orgánu státní správy, ale zaměstnanec tohoto orgánu (resp. vedoucí zaměstnanec, ať již na kterémkoliv stupni řízení), byl shledán vrchním soudem v rozporu se zásadou dvojinstančnosti řízení, a proto bylo napadené rozhodnutí zrušeno.

Stěžovatelem předestírané úvahy o způsobu vydávání rozhodnutí přímo pracovníkem azylového tábora, stejně tak tvrzení o tom, že rozhodnutí bylo vydáno bez vědomí oprávněné osoby nejsou podloženy žádnými skutečnostmi, které by takový postup prokazovaly, naopak skutečnost, že rozhodnutí žalovaného, které je součástí spisového materiálu je řádně podepsáno, tyto spekulace vyvrací.

K obecnému tvrzení, že v důsledku toho, že žalovaný výše popsaným způsobem doručuje téměř všechna azylová rozhodnutí, dochází mj. i k hodnocení České republiky jako neprávního státu, přičemž stát by měl zákony dodržovat v první řadě, Nejvyšší správní soud uvádí, že k takovému hodnocení právnosti či neprávnosti České republiky není Nejvyšší správní soud ze zákona oprávněn; je toliko oprávněn poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických či právnických osob, přičemž k jejich porušení v tomto stížnostním bodu nedošlo.

Ke stěžovatelem uváděné hrozbě dalších závažných vad řízení, kdy v důsledku absence podpisu oprávněné osoby by stěžovatel mohl být zbaven práva uplatnit námitku podjatosti, je třeba uvést, že by byla zcela zásadní, pokud by k ní opravdu došlo.

Pak by mohla založit vadu rozsudku krajského soudu, jež by byla oprávněně napadnutelná kasační stížností. Nejvyšší správní soud konstatuje, že v daném případě k naplnění takové hrozby nedošlo. Protože tedy z této vady ve skutečnosti nevzešlo žádné zkrácení procesních práv stěžovatele v řízení před krajským soudem a žádné zhoršení jeho celkové právní situace, nebylo by možno tuto vadu správního rozhodnutí chápat jako důvod pro zrušení rozhodnutí krajského soudu v rámci řízení o kasační stížnosti.

Důvodnou není ani tvrzená nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu, která měla spočívat v závažné procesní vadě, když soud nerozhodl o náhradě nákladů řízení státu.

Podle § 60 odst. 4 s. ř. s. má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. Odhlédneme-li od skutečnosti, že o náhradě nákladů nemusí být vždy rozhodováno současně s rozhodnutím, jímž je rozhodováno ve věci samé nebo jímž se řízení končí (§ 61 odst. 1 s. ř. s.), přichází rozhodnutí o náhradě nákladů státu do úvahy jen tehdy, pokud v řízení před soudem vznikly náklady, které stát platil (§ 59 odst. 2 věta první s. ř. s.) a jen tehdy, pokud neúspěšný účastník, jemuž by soud tuto povinnost měl uložit (za předpokladu, že by neshledal důvody k moderaci podle § 60 odst. 7 s. ř. s.), není osvobozen od soudních poplatků. Jak z obsahu soudního spisu vyplývá, v předmětném řízení státu žádné náklady, jejichž náhrada by mohla být státu přisouzena, nevznikly, ale i současně neúspěšným účastníkem byl v tomto případě stěžovatel, který je od soudních poplatků osvobozen [§ 11 odst. 2 písm. ch) zákona č. 549/1991 Sb.]. V předmětné věci proto rozhodnutí o náhradě nákladů státu nepřicházelo do úvahy. Stěžovatel taktéž neupřesnil jaké jiné náklady státu má případně na mysli.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., když naopak shledal, že Krajský soud v Hradci Králové nepochybil, jestliže žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

Krajský soud v Hradci Králové ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupce advokáta. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst.7 s. ř. s). Zástupci stěžovatele náleží odměna za zastupování za 2 úkony á 1000 Kč /§ 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhl. č. 177/1996 Sb.). Dále mu náleží 2x 75 Kč náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 27. července 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu